

Praksa sudova opšte nadležnosti

TEŠKO RAZBOJNIŠTVO

Kada prvookrivljeni predloži ostaloj dvojici okrivljenih da “obrade” prodavnicu oštećenog, ali da on ne može učestvovati jer oštećenog poznaje, pa drugo i trećeokrivljeni upotrebom sile oštećenom oduzmu novac, a prvookrivljeni ih čeka u vozilu i najzad sva trojica podele oduzeti novac, tada se i prvookrivljeni ima smatrati izvršiocem krivičnog dela teški slučajevi razbojništva iz člana 169. stav 1. u vezi člana 168. stav 1. KZRS.

Iz obrazloženja:

Presudom Okružnog suda u Čačku, K 60/04 od 29. X 2004, trojica okrivljenih su oglašeni krivim zbog krivičnog dela teški slučajevi razbojništva iz člana 169. stav 1. u vezi člana 168. stav 1. KZRS i osuđeni na kaznu zatvora (istom presudom su osuđeni i za druga krivična dela).

Protiv navedene presude branilac prvookrivljenog je izjavio žalbu ukazujući da prvookrivljeni nije izvršio krivično delo jer sud nije utvrdio postojanje dogovora između okrivljenih za izvršenje krivičnog dela u grupi.

Vrhovni sud Srbije je svojom presudom Kž 799/05 od 13. IV 2006. godine preinačio prvostepenu presudu samo u pogledu pravne kvalifikacije (nalazeći da se radi o izvršenju jednog produženog krivičnog dela...) i po nalaženju Vrhovnog suda sva trojica optuženi su učestvovali u izvršenju krivičnog dela u pitanju u sastavu grupe kako je to pravilno prvostepeni sud utvrdio, uz napomenu da prvookrivljeni nije neposredno učestvovao u izvršenju dela u prodavnicu pa tada ne isključuje, niti umanjuje njegovu krivičnu odgovornost s obzirom da je on predložio plan znajući da oštećeni ima novac, dao svoj pištolj drugookrivljenom, čekao ih u kolima i na kraju oduzeti novac su podelili na tri ravna dela, pa je očigledno da je kod prvookrivljenog postojala svest o pripadnosti grupi i saglasnosti sa radnjama ostalih članova grupe.

(Presuda Vrhovnog suda Srbije, Kž. 799/05 od 13. IV 2006)

VANREDNO UBLAŽAVANJE KAZNE

Kada je osuđeni pravosnažnom presudom oglašen krivim, zbog krivičnog dela teško delo protiv bezbednosti javnog saobraćaja iz člana 201. stav 2. u vezi člana 195. stav 1. KZRS, a tom prilikom je zadobio teške telesne povrede sa trajnim posledicama, neosnovan je zahtev za vanredno ublažavanje kazne uz ukazivanje da je u međuvremenu došlo do teškog narušavanja zdravlja kao posledica povređivanja u saobraćajnoj nesreći i da je utvrđeno telesno oštećenje od 70 procenata jer se ne radi o okolnostima kojih nije bilo prilikom izricanja presude, a u skladu sa odredbom člana 415. ZKP.

Iz obrazloženja:

Presudom Okružnog suda u Čačku, K 31/01 od 2. VII 2003. okrivljeni je oglašen krivim zbog krivičnog dela teško delo protiv bezbednosti javnog saobraćaja iz člana 201. stav 2. u vezi člana 195. stav 1. KZRS i osuđen na kaznu zatvora.

Presudom Vrhovnog suda Srbije, Kž. 205/04 od 15. XI 2005. odbijena je kao neosnovana žalba branioca okrivljenog i potvrđena je prvostepena presuda.

Rešenjem Vrhovnog suda Srbije, Kzu. 28/06 od 15. III 2006. odbija se kao neosnovan zahtev branioca osuđenog za vanredno ublažavanje kazne izrečene osuđenom pravosnažnom presudom Okružnog suda u Čačku, K 31/01 od 2. VII 2003.

Prema odredbi člana 415. ZKP pravosnažno izrečena kazna može se vanredno ublažiti kada se nakon pravosnažnosti presude pojave okolnosti kojih nije bilo u vreme suđenja ili sud za njih nije znao iako su postojale, a one bi očigledno dovele do blaže osude.

Iz spisa proizilazi da je prvostepeni sud kod izricanja kazne osuđenog uzeo u obzir i cenio da je, između ostalog, osuđeni u saobraćajnoj nesreći zadobio teške telesne povrede sa trajnim posledicama, zbog kojih povreda se i sada leči, što znači, a imajući u vidu i od kada datira medicinska dokumentacija priložena u fotokopijama zahteva za vanredno ublažavanje kazne, da se ne radi o novim okolnostima u smislu navedene odredbe člana 415. ZKP, pa ni one po svojoj prirodi, ni po značaju, nisu takve da bi očigledno dovele do blaže osude.

(Rešenje Vrhovnog suda Srbije, Kzu. 28/06 od 15. III 2007)

PROCESNE PRETPOSTAVKE ZA NASTAVAK PARNIČNOG POSTUPKA PREKINUTOG ZBOG OTVARANJA POSTUPKA LIKVIDACIJE

Prekinuti parnični postupak zbog otvaranja postupka likvidacije može se nastaviti tek po donošenju rešenja likvidacionog veća kojim se utvrđuje da je prijavljeno potraživanje koje je predmet parničnog postupka osporeno u postupku likvidacije i njegov poverilac upućen da postojanje istog utvrdi u parnici.

Iz obrazloženja:

Stoji revizijska tvrdnja da je pobijana presuda zahvaćena bitnom povredom iz člana 354. stav 1. u vezi člana 212. stav 1. tačka 4. i člana 214. stav 2. ZPP. Na to upućuje činjenično stanje utvrđeno u prvostepenoj presudi i dati razlozi u presudi drugostepenog suda iz kojih se vidi da je nad tužiocem otvoren postupak likvidacije, ali je sud uprkos toj činjenici nastavio parnični postupak u ovom sporu. Takav postupak suda je suprotan zakonskom naređenju da se u slučaju pokretanja postupka likvidacije započeti parnični postupak prekida po sili zakona, zbog čega sud za sve vreme trajanja prekida ne može preduzimati nikakve radnje u postupku. Tačna je tvrdnja drugostepenog suda da se prekinuti postupak nastavlja po preuzimanju učinjenom od strane stečajnog upravnika. Nije sporno da se takva izjava može dati i posredno putem podnošenja žalbe na prvostepenu presudu. Međutim, uprkos načelnoj tačnosti takvih konstatacija one u konkretnom slučaju ne predstavljaju pravno validnu organizaciju za nastavak postupka u ovom sporu. Ovo iz razloga što se prekinuti parnični postupak zbog otvaranja postupka likvidacije (stečaja) može nastaviti tek po donošenju rešenja likvidacionog veća kojim se utvrđuje da je prijavljeno potraživanje u postupku likvidacije koje je predmet parničnog postupka osporeno i njegov poverilac upućen da postojanje istog utvrdi u parnici. Takvo stanovište se temelji u imperativnoj odredbi člana 127. stav 1. Zakona o prinudnom poravnanju, stečaju i likvidaciji. U tom slučaju uput-rešenje likvidacionog veća na pokretanje parničnog postupka predstavlja procesnu pretpostavku za nastavljavanje postupka u parnici koja je prekinuta po sili zakona. Osim toga, sam nastavak parničnog postupka nije moguć po kondemnatornom, već po zahtevu za utvrđenje postojanja osporenog potraživanja.

(Rešenje Vrhovnog suda Srbije, Prev. 80/06 od 31. V 2006)

Pri oceni zakonitosti akata o prestanku radnog odnosa zaposlenog, sud je vezan činjeničnim osnovom koji se, u smislu povrede radne obaveze, stavlja zaposlenom na teret, zbog čega je ovlašćen da ispituje da li je zaposleni učinio povredu radne obaveze i dužnosti koja mu se, u činjeničnom smislu, stavlja na teret ili ne. Ukoliko je u krivičnom postupku za činjenično isto delo zaposlenog optužba protiv njega odbijena, krivična presuda predstavlja samo jedan od dokaza koje sud ceni u smislu člana 8. ZPP-a, jer su krivična i disciplinska odgovornost za isto delo odvojene odgovornosti regulisane različitim propisima. Otuda parnični sud pri oceni disciplinske odgovornosti zaposlenog nije vezan ocenom krivične odgovornosti tog zaposlenog od strane krivičnog suda.

Iz obrazloženja:

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, tužilac je bio zaposlen u MUP-u Republike Srbije, SUP Kosovska Mitrovica, OUP Leposavić, kao saobraćajni policajac, a radni odnos mu je prestao na osnovu Odluke disciplinskog suda SUP-a Kosovska Mitrovica od 20. V 2002. godine, uz obrazloženje da je počinio težu povredu radne obaveze i dužnosti iz člana 50. stav 1. tač. 7. i 13. Zakona o unutrašnjim poslovima RS, na taj način što je 24. III 2002. godine u Soko Banji upravljao putničkim vozilom "ford eskort" na koje su postavljene registarske tablice PO 287-89 koje potiču sa putničkog motornog vozila marke "zastava 101", tako da je tužilac na taj način neovlašćeno upotrebio pravi znak u nameri stvaranja prividne registracije navedenog vozila i istim upravljao, kojom radnjom je izvršio krivično delo falsifikovanja isprave iz člana 234. stav 1. tačka 5, a u vezi sa članom 233. stav 1. KZ RS. Protiv prvostepene odluke tužilac je izjavio žalbu, ali je Viši disciplinski sud MUP-a RS u Beogradu svojom odlukom od 5. VII 2002. godine odbio žalbu kao neosnovanu. Za isto delo pred Opštinskim sudom u Soko Banji je vođen krivični postupak protiv tužioca, ali i još dva lica i to D. V. i S. M., pod brojem K. 52/02, koji je okončan presudom od 26. XI 2002. godine kojom je utvrđena odgovornost D. V. i S. M. zbog toga što je D. V. na vozilo marke "ford eskort 1.4" stavio registarske tablice registarskih oznaka PO 287-89 koje potiču od putničkog vozila "zastava 101", a S. M. je vozilo preuzeo u Kraljevu i koristio ga (vozilo) do ulaska u Soko Banju, te im je određena i kazna za učinjeno krivično delo (posebni slučajevi falsifikovanja isprave iz člana 234. stav 5. u vezi člana 233. stav 3. u vezi stava 1. istog člana KZRS), dok je u odnosu na tužioca tužba odbijena zbog odustanka Opštinskog javnog tužioca od optužnice. Nižestepeni sudovi su utvrdili i da je tužilac vozilom koje je S. M. dovezao od Kraljeva do Soko Banje upravljao u Soko Banji samo u nameri da proba vozilo, te da nije izvršio nijednu od radnji koje su mu stavljenе na teret u disciplinskom postupku.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja pravilno su nižestepeni sudovi odlučili kada su usvojili tužbeni zahtev za poništaj odluka disciplinskih organa tužene uz obavezu tužene da vrati tužioca na rad, jer je utvrđeno da su radnje koje se tužiocu stavljaju na teret u disciplinskom postupku učinila druga lica. Tužilac je samo u Soko Banji upravljao vozilom sa namerom da proba vozilo, te u ovim radnjama tužioca nema elemenata krivičnog dela posebnog slučaja falsifikovanja isprave, niti se ovo može smatrati ponašanjem koje šteti ugledu službe ili narušava međuljudske odnose u MUP-u. Samim tim nisu ispunjeni uslovi iz člana 50. stav 1. tač. 7. i 13. Zakona o unutrašnjim poslovima RS, a na koje se tužena

poziva prilikom donošenja rešenja o prestanku radnog odnosa tužioca zbog teže povrede radne discipline. S obzirom da su nižestepeni sudovi utvrdili da tužilac nije izvršio radnju koja se može smatrati težom povredom radne discipline predviđenom članom 50. stav 1. tač. 7. i 13. Zakona o unutrašnjim poslovima RS, to su nižestepeni sudovi pravilno postupili kada su rešenja disciplinskih organa tužene poništili kao nezakonita.

Neosnovani su i revizijski navodi da su nižestepeni sudovi nepravilno primenili materijalno pravo vezujući se za ocenu krivične odgovornosti tužioca. Naime, krivična odgovornost i disciplinska odgovornost za povredu radne obaveze jesu regulisane različitim propisima, a i pravosnažna presuda krivičnog suda vezuje parnični sud samo u pogledu postojanja krivičnog dela i krivične odgovornosti učinioca, na osnovu člana 12. stav 3. Zakona o parničnom postupku. Međutim, u konkretnom slučaju, dela koja su tužiocu stavljena na teret u krivičnom i disciplinskom postupku se poklapaju, a pri tom su nižestepeni sudovi na osnovu ovlašćenja iz člana 8. Zakona o parničnom postupku cenili dokaznu snagu svih izvedenih dokaza (a ne samo krivične presude), te su na isti način ocenili da nema odgovornosti tužioca, uz pravilnu primenu pravila o teretu dokazivanja (član 7. stav 2. i član 219. ZPP-a), po kome je obaveza tužene da dokaže odgovornost tužioca.

(Presuda Vrhovnog suda Srbije, Rev. II 1581/05 od 24. XI 2005)

OTVARANJE RASPRAVE PRED DRUGOSTEPENIM SUDOM

Drugostepeni sud ne može pozivom na odredbe člana 369. ZPP-a da otvara raspravu i donosi odluku u vezi sa izjavljenom žalbom, ako prvostepeni sud nije uopšte utvrđivao (utvrdio) činjenično stanje već je svoju odluku zasnovao na dispoziciji stranaka.

Iz obrazloženja:

Opštinski sud u B. P. na ročištu od 29. VI 2005. godine je doneo presudu na osnovu priznanja kojom je usvojio tužbeni zahtev u celosti, a radi se o novčanom potraživanju u ukupnom iznosu od 464.100,00 dinara. Po žalbi tuženog drugostepeni sud je ukinuo prvostepenu presudu jer nije bilo uslova za donošenje presude na osnovu priznanja, obzirom da je priznanje učinilo lice koje nije bilo ovlašćeno za zastupanje tuženog.

Naime, na ročištu za glavnu raspravu je pristupio K. Z., generalni sekretar FK "B", koji je priložio punomoć za zastupanje FK "B", iz kog se vidi da je K. Z. sam sebe ovlastio za zastupanje tuženog, a ista punomoć čak nije ni potpisana nego je blanko data. Međutim, ovlašćeno lice za zastupanje je predsednik kluba, a ne sekretar, a kako predsednik kluba nije dao ovlašćenje K. Z. isti nije mogao ni da zastupa klub, niti da prizna tužbeni zahtev. Stoga je pogrešno prvostepeni sud doneo presudu na osnovu priznanja u smislu člana 336. ZPP-a jer priznanje tužbenog zahteva može učiniti samo zakonski zastupnik tuženog. Osim toga, punomoćnik koji nije advokat, a što je slučaj u konkretnoj parnici, ako stranka u punomoćju nije bliže odredila ovlašćenja punomoćnika može da preduzima sve radnje u postupku, ali mu je uvek potrebno izričito ovlašćenje za takozvane dispozitivne parnične radnje, a to su povlačenje tužbe, za priznanje tužbenog zahteva ili za odricanje od tužbenog zahteva, za zaključenje poravnjenja, za povlačenje ili odricanje od redovnog pravnog leka i za prenošenje punomoćja na druga lica. U konkretnom slučaju, Z. K. nije imao to ovlašćenje.

Nakon vraćanja predmeta prvostepenom sudu, pošto je ročište od 2. III 2006. godine odloženo zbog neuredne dostave, na ročištu od 12. IV 2006. godine prvostepeni sud je doneo presudu zbog izostanka jer je konstatovao da na ročište nije pristupio tuženi iako je uredno pozvan, a punomoćnik tužioca je predložio donošenje presude zbog izostanka. U obrazloženju svoje presude koja se sastoji u jednoj rečenici, prvostepeni sud navodi da pošto tuženi nije pristupio na ročište, a uredno je pozvan, te su ispunjeni uslovi iz člana 476. stav 1. ZPP, pa je sud primenom člana 338. stav 1. ZPP doneo odluku kao u izreci. Već samo obrazloženje je kontradiktorno jer član 476. stav 1. ZPP se odnosi na presudu zbog izostanka u maličnim sporovima, a član 338. stav 1. ZPP se odnosi na presudu zbog propuštanja koja je regulisana po opštim odredbama parničnog postupka.

Protiv ove presude žalbu je izjavio tuženi zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i istakao da prvostepeni sud nije mogao doneti presudu zbog izostanka jer nije u pitanju malični spor.

Tačan je žalbeni navod da u konkretnom slučaju nije u pitanju malični spor i da prvostepeni sud nije mogao doneti presudu zbog izostanka jer je vrednost spora 464.100,00 dinara, a sporovi male vrednosti su oni sporovi u kojima novčano potraživanje ne prelazi iznos od 100.000,00 dinara. S druge strane, ne može se uzeti ni da je doneta presuda zbog propuštanja, a da je prvostepeni sud omaškom napisao da je presuda zbog izostanka, jer je tuženi prigovorio na rešenje o izvršenju i dao svoju odbranu u pismenoj formi, pa se mora uzeti u obzir da je u suštini dat odgovor na tužbu pošto se radi o kontinuitetu jer je predmet upućen na parnicu iz izvršnog postupka.

Imajući u vidu čisto jezičko tumačenje odredbe člana 369. stav 3. ZPP, pošto se radi o drugom ukidanju u istoj parnici trebalo bi da drugostepeni sud zakaže raspravu i odluči o žalbi. Međutim, polazeći od ciljnog tumačenja odredaba člana 369. ZPP, povezano sa drugim sistemskim odredbama ZPP-a, ovo veće je donelo odluku da ukine prvostepenu presudu zbog izostanka i da vrati predmet prvostepenom sudu na ponovno suđenje, a iz sledećih razloga:

Pravilo je da drugostepeni sud odlučuje o žalbi bez rasprave. Jedino kada veće drugostepenog suda nađe da je radi pravilnog utvrđenja činjeničnog stanja potrebno da se pred drugostepenim sudom ponove već izvedeni dokazi, ovlašćen je da zakaže raspravu, oceni ih i donese odluku o žalbi. Drugostepeni sud prema članu 369. stav 2. ZPP nije ovlašćen da zakazuje raspravu radi izvođenja dokaza koji nisu bili izvedeni pred prvostepenim sudom u prvostepenom postupku jer bi to bilo suprotno načelu vremenskog ograničenja i iznošenja procesnog materijala. Takvo ovlašćenje drugostepeni sud nije imao ni po ranijim odredbama ZPP-a. Jedini izuzetak su novote koje po odredbama novog Zakona o parničnom postupku su veoma restriktivno propisane. Naime, žalilac u žalbi može izneti nove činjenice i nove dokaze samo ako je učinio verovatnim da ih bez svoje krivice nije mogao izneti, odnosno predložiti do zaključenja glavne rasprave. Prema tome, intencija zakonodavca prilikom donošenja novog Zakona o parničnom postupku iz 2004. godine je bila da rasprava pred drugostepenim sudom nakon jednog ukidanja prvostepene odluke u istom parnici se održi samo ako se pobijana presuda zasniva na pogrešno i nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju ili su u postupku pred prvostepenim sudom učinjene bitne povrede odredaba parničnog postupka. Da se ne bi dozvolilo višestruko ukidanje prvostepene odluke od strane drugostepenog suda, što je u praksi dovodilo do znatnog odugovlačenja sudskog postupka, a imajući u vidu jedan od osnovnih postulata novog ZPP-a – suđenje u razumnom roku, zakonodavac je propisao da

drugostepeni sud sam putem održane rasprave izvrši korekciju u činjeničnom stanju koje je prvostepeni sud utvrdio na osnovu pogrešne ocene izvedenih dokaza ili na osnovu toga što je pogrešno odbio izvođenje određenih dokaza, a koji dokazi su od relativnog uticaja na donošenje pravilne i zakonite presude u konkretnom sporu.

U svakom slučaju, intencija zakonodavca nije bila, niti je to moguće s obzirom na sistemske odredbe ZPP-a, da drugostepeni sud pretvori u prvostepeni sud i da se na drugostepenoj raspravi utvrđuje činjenično stanje od samog početka, zapravo da drugostepeni sud utvrđuje sve potrebne činjenice u konkretnoj parnici za presuđenje. Treba naglasiti da, kada se radi o novotama one se mogu isticati samo u žalbi, a ne i na raspravi određenoj pred drugostepenim sudom povodom izjavljene žalbe. Drugostepeni sud kao instancioni sud ima zadatak da ispituje pravilnost u postupanju prvostepenog suda. Stranke u pravnom leku mogu da iznose samo onaj procesni materijal koji se nalazio pred prvostepenim sudom u momentu odlučivanja. Jedini izuzetak su, kao što smo već istakli, novote koje se mogu iznositi u žalbi, ali pod strogo određenim zakonskim uslovima jer se činjenična građa koja je neophodna za meritornu odluku o tužbenom zahtevu mora potpuno formirati do zaključenja glavne rasprave.

Zato u situaciji kada u predmetu nije uopšte utvrđivano činjenično stanje jer je prvo bila doneta presuda na osnovu priznanja, pa zatim presuda zbog izostanka, a obe presude su pogrešno donete jer nisu bili ispunjeni zakonski uslovi za njihovo donošenje, drugostepeni sud ne može pozivom na odredbe člana 369. ZPP da otvara raspravu i donosi odluku u vezi sa izjavljenom žalbom, jer ove odredbe ZPP-a imaju u vidu situacije kada je doneta meritorna presuda prvostepenog suda, a ne presuda na osnovu dispozicije stranaka u kojima činjenično stanje uopšte nije utvrđivano. Ukoliko bi se prihvatilo da se odredbe člana 369. ZPP-a, stav 3. odnose i na nemeritorne presude to bi značilo da drugostepeni sud utvrđuje kompletno činjenično stanje u predmetu radi donošenja meritorne odluke, a to nije moguće po opštim sistemskim odredbama ZPP-a jer je to funkcija prvostepenog suda.

(Rešenje Okružnog suda u N. Sadu, br. Gž-3001/06 od 21. VI 2007)

KAMATA NA DOSUĐENE IZNOSE U DINARSKOJ PROTIVVREDNOSTI DEVIZA

Na glavnicu dosuđenog duga izraženog u dinarskoj protivvrednosti deviza sud će dosuditi domicilnu kamatu od dana padanja tuženog u docnju, pa do isplate.

Iz obrazloženja:

U postupku nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz člana 361. st. 2. tač. 9. ZPP, na koju Vrhovni sud pazi po službenoj dužnosti, a nema ni bitne povrede na koju se u reviziji ukazuje jer obrazloženje sadrži dovoljne i jasne razloge o odlučnim činjenicama koje su u skladu sa utvrđenim činjeničnim stanjem i izvedenim dokazima, a Okružni sud je ocenio žalbene navode od značaja. U reviziji se navodi da je u prvostepenom postupku suštinski tuženom onemogućeno da učestvuje u postupku, te da mu je povređeno osnovno ljudsko pravo Ustavom zagarantovano, a to je pravo da učestvuje u postupku, te da u istom bude ravnopravno tretiran. Ovi revizijski navodi koji nisu određeno obrazloženi već su samo paušalno istaknuti nisu osnovani, jer je prvostepeni sud preduzimajući odgovarajuće radnje u postupku u svemu postupao na zakonom propisani način, uklju-

čujući tu i radnje dostavljanja, čime je tuženom upravo time i data mogućnost da raspravlja pred sudom. Znači, sud nije počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz člana 361. st. 2. tač. 7. ŽPP, a tuženi je imao pravo izbora kako će se koristiti pruženom zakonskom mogućnošću da raspravlja pred sudom.

Nisu osnovani ni razlozi revizije o pogrešnoj primeni materijalnog prava.

U provedenom postupku je utvrđeno da su tužioci tokom 2003. godine pozajmili tuženom devizna sredstva, bez kamate, sa rokom vraćanja od tri meseca, i to tužilac N. od 6.000 eura, a tužilja M. od 18.000 eura. Tuženi nije vratio tužiocima pozajmljena sredstva o dospelosti.

Polazeći od utvrđenog činjeničnog stanja, Vrhovni sud nalazi da je pravilnom primenom materijalnog prava na koje su se nižestepeni sudovi pozvali u obrazloženju pobijane presude, pobijanom presudom usvojen tužbeni zahtev tužilaca kojim su tražili da se tuženi obaveže da im povрати glavnicu zajma sa kamatom.

Date razloge za ovu odluku kao pravilne, potpune i osnovane prihvata i ovaj sud.

Po stanovištu Vrhovnog suda tužiocima na glavnicu dosuđenog duga pripada domicilna kamata od dana padanja tuženog u docnju, pa su stoga nižestepene presude preinačene u delu koji se odnosi na vrstu dosuđene kamate i na način bliže opisan u stavu I izreke ove presude.

(Presuda Vrhovnog suda Srbije, Rev. br. 1567/07 od 27. VI 2007)

ZALOŽNO PRAVO I IZVRŠNI POSTUPAK

Činjenica da pre pokretanja izvršnog postupka postoji založno pravo na stvarima na kojima je predloženo izvršenje ne izuzima te stvari od izvršenja u smislu čl. 70. ZPP-a, već samo utiče na redosled namirenja poverilaca.

Iz obrazloženja:

Rešenje prvostepenog suda od 28. IX 2006. god. kojim je prigovor izvršnog dužnika protiv rešenja o izvršenju odbačen kao neosnovan, doneto je protivno odredbi čl. 14. Zakona o izvršnom postupku, kojom je propisano da o žalbi odlučuje drugostepeni sud, osim u slučaju iz čl. 19. st. 1. i 2. ovog zakona. Iako čl. 19. ZIP-a daje mogućnost prvostepenom sudu da, ako oceni da je osnovana, žalbu izvršnog dužnika izjavljenu protiv rešenja o izvršenju usvoji, to ne znači da prvostepeni sud ima ovlašćenje da, ako oceni da je neosnovana, žalbu izvršnog dužnika odbije odnosno odbaci, a kako je to u konkretnom slučaju učinio prvostepeni sud.

Iz navedenog proizilazi da nije bilo mesta donošenju pobijanog rešenja od 28. IX 2006. god., pa je ovaj sud primenom čl. 387. st. 1. tač. 3. Zakona o parničnom postupku, u vezi sa čl. 27. Zakona o izvršnom postupku ovo rešenje ukinuo, nakon čega je pristupio ispitivanju pobijanog rešenja o dozvoli izvršenja, te je utvrdio da je isto doneto bez povreda odredaba parničnog postupka i pravilnom primenom materijalnog prava. Odredbom čl. 75. st. 1. ZIP-a određeno je da na popisanim stvarima izvršni poverilac stiče založno pravo u momentu kada sudski izvršitelj potpiše zapisnik o popisu. Stavom 3. istog člana određeno je da kada je popis izvršen u korist više izvršnih poverilaca, red prvenstva u sticanju založnog prava određuje se prema danu kada je predlog za izvršenje primljen u sud, a ako su predlozi za izvršenje primljeni istog dana, njihova založna prava imaju isti red prvenstva.

Odredbom čl. 75. stav 1. ZIP-a određeno je da ako se pored izvršnih poverilaca namiruju lica čija prava prestaju prodajom stvari, oni se uz shodnu primenu

odredaba o prvenstvu namirenja u vezi sa prodajom nepokretnosti iz prodajne cene namiruju onim redom kojim su stekli založno pravo ili drugo pravo koje prodajom prestaje, ako zakonom za određena potraživanja nije drugačije propisano.

Odredbom čl. 139. stav 9. ZIP-a, koje odredbe se prema članu 91. ZIP-a shodno primenjuju i na izvršenja na pokretnim stvarima radi namirenja novčanog potraživanja, određeno je da se iz prodajne cene namiruju izvršni poverilac po čijem je predlogu određeno izvršenje, založni poverioci i kad nisu prijavili potraživanje i lica koja imaju pravo na naknadu za lične službenosti.

Iako je tačno da na stvarima koje su predmet pobijanog rešenja o izvršenju postoji založno pravo trećeg lica, ono ne sprečava izvršenje, s obzirom da shodno napred citiranim odredbama ZIP-a, činjenica da na stvarima koje su predmet izvršenja postoji založno pravo u korist više poverilaca, utiče samo na redosled namirenja poverilaca, a ne predstavlja razlog koji sprečava izvršenje kasnije nastalog založnog prava. Dakle, činjenica da pre pokretanja izvršnog postupka već postoji založno pravo na stvarima na kojima je predloženo izvršenje, ne izuzima te stvari od izvršenja u smislu čl. 70. ZIP-a.

(Rešenje Okružnog suda u N. Sadu, Gž. 6767/06 od 7. XII 2006)

PODELJENA ODGOVORNOST ZA ŠTETU NASTALU USLED NEZAKONITOG PRESTANKA RADNOG ODNOSA

Za pravilnu primenu člana 192. ZOO u smislu smanjenja naknade štete na ime neisplaćene zarade zbog ostvarivanja ili mogućnosti ostvarivanja povremenih prihoda zaposlenog u periodu nezakonitog prestanka radnog odnosa potrebno je utvrditi činjenice da li je zaposleni u ovom periodu radio i da li je mogao da radi poslove koje inače ne bi mogao da obavlja da je u datom periodu bio u radnom odnosu. Samo mogućnost ostvarivanja prihoda, odnosno ostvarivanje ovih prihoda, na poslovima koje zaposleni, da je bio u radnom odnosu, ne bi mogao da obavlja, utiče na umanjenje naknade štete koja terti poslodavca.

Iz obrazloženja:

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, radniku tuženog prestao je radni odnos odlukama tuženog od 23. IX i 3. XI 1993. godine koje su poništene pravosnažnom presudom prvostepenog suda I P 197/93 od 20. II 1995. godine kojom je tuženi obavezan da tužioca vrati na poslove, a tuženi je postupio po presudi. Zbog nezakonitog otkaza tužilac nije radio u periodu od 23. VIII 1993. godine do 12. VII 1996. godine, zbog čega je pretrpeo štetu na ime neisplaćene zarade u ovom periodu. Tužilac se u periodu za koji traži naknadu štete u vidu izgubljene zarade izdržavao obrađujući baštu u površini od 60 ari i sečom drveća iz svoje šume koja je prodavao kao ogrev drvo i trupce. Ovako ostvaren prihod nije bio redovan.

Osnovan je razlog revizije tužioca da je pogrešnom primenom materijalnog prava odbijen zahtev za naknadu štete zbog neisplaćene zarade tužioca, a zbog pogrešne primene materijalnog prava činjenično stanje za odluku u ovom delu nije potpuno utvrđeno.

Po oceni Vrhovnog suda, ne može se prihvatiti zaključak nižestepenih sudova da naknadu štete zbog neisplaćene zarade treba umanjiti u procentu od 30%, a zbog okolnosti da je tužilac sečom svoje šume i prodajom ogrevnog drveta i trupaca i obrađivanjem bašte ostvario povremeni prihod. Po mišljenju Vrhovnog suda, tužilac je

mogao da ostvari ovaj prihod i da je bio u radnom odnosu, pa je za pravilnu primenu odredbe člana 192. Zakona o obligacionim odnosima trebalo utvrditi činjenice da li je tužilac radio i da li je mogao da radi poslove koje inače ne bi mogao da obavlja u periodu u kome mu je prestao radni odnos zbog izrečene mere.

(Presuda Vrhovnog suda Srbije, Rev. II 1629/05 od 8. II 2006)

NAČELO OBOSTRANOG SASLUŠANJA STRANAKA

Nedostavljanjem zapisnika sa rasprave, na koju nije pristupila uredno pozvana tužena, gde je obavljeno medicinsko veštačenje na osnovu kojeg su utvrđeni vidovi i obim pretrpljene nematerijalne štete, prvostepeni sud je povredio načelo obostranog saslušanja stranaka i uskratio je tuženoj mogućnost da raspravlja u postupku, što predstavlja bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz člana 354. stav 2. tačka 7. ZPP.

Iz obrazloženja:

Presudama nižestepenih sudova tužiocu je delimičnim usvajanjem tužbenog zahteva dosuđena naknada za pretrpljene vidove nematerijalne štete u određenim novčanim iznosima. Činjenično i pravno zaključivanje sudova o pasivnoj legitimaciji tužene i osnovu njene odgovornosti za štetu, kao i o postojanju i obimu nastalih vidova nematerijalne štete, zasnovano je na sadržini isprava i rezultatu medicinskog veštačenja. Ovi dokazi izvedeni su na ročištu održanom dana 3. XI 2004. godine u odsustvu uredno pozvanog zakonskog zastupnika tužene, na kojem je glavna rasprava i zaključena. Međutim, pisani dokazi o okolnostima tužiočevog ranjavanja i njegovom lečenju, koji su priloženi u tužbi, a izvedeni su u dokaznom postupku, nisu dostavljeni tokom postupka tuženoj, i pored njenog traženja u datom odgovoru na tužbu. Medicinsko veštačenje na osnovu kojeg su utvrđeni vidovi i obim pretrpljene nematerijalne štete izvršeno je na istom ročištu saslušanjem veštaka hirurga i neuropsihijatra, a tuženoj nije dostavljen zapisnik sa rasprave. Kako je po završetku dokaznog postupka na tom ročištu rasprava i zaključena, tužena je iz obrazloženja presude obaveštena o izvedenim dokazima.

Ovakvim postupanjem prvostepenog suda tužena je onemogućena da se izjasni o sadržini isprava i izvršenom medicinskom veštačenju. Bez obzira što zakonski zastupnik tužene nije pristupio na raspravu, na koju je uredno pozvan, prvostepeni sud je bio dužan da tuženoj stranci pruži mogućnost da se izjasni o zahtevima, navodima i dokaznim predlozima protivne stranke, u skladu sa odredbom člana 5. stav 1. ZPP. To podrazumeva obavezu suda da dostavi tuženoj ponuđene pismene dokaze i zapisnik o saslušanju veštaka, da bi ona mogla da se izjasni o sadržini isprava koje su izvedene kao verodostojan dokaz i da učestvuje u postupku veštačenja eventualnim stavljanjem primedaba na dati nalaz i mišljenje veštaka ili postavljanjem određenih pitanja veštacima.

Propuštanjem da postupi na izloženi način, prvostepeni sud je povredio načelo obostranog saslušanja stranaka (član 5. stav 1. ZPP) i uskratio tuženoj mogućnost da raspravlja u postupku, što predstavlja bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz člana 354. stav 2. tačka 7. ZPP.

U ponovnom postupku prvostepeni sud će otkloniti učinjenu povredu i dostavljanjem isprava i zapisnika o saslušanju veštaka pružiti mogućnost tuženoj da se izjasni o ovim dokazima. Po sprovedenom postupku, doneće novu presudu.

(Rešenje Vrhovnog suda Srbije, Rev. 1129/05 od 26. I 2006)

Kada je pravosnažnom parničnom presudom brak stranaka razveden, a u toku trajanja bračne zajednice tuženik je predmetni stan otkupio, to je osnovan tužiljin predlog za usvajanje privremene mere zabrane otuđenja i konstituisanja založnog prava na predmetnom stanu, jer bi time za tužilju nastala nenadoknativa šteta, a shodno članu 254. ZIP-a.

Iz obrazloženja:

Rešenjem prvostepenog suda usvojena je privremena mera predložena od tužilje, pa se tuženiku zabranjuje otuđenje stana, kao i konstituisanje založnog prava na njemu.

Drugostepeni sud je žalbu tuženika odbio kao neosnovanu i potvrdio je prvostepenu presudu.

Iz spisa proizilazi da su stranke razvedeni bračni drugovi, da je u toku bračne zajednice tuženik dobio stan na korišćenje i potom ga je otkupio.

Osnovan je predlog tužilje za usvajanje predložene privremene mere jer prema utvrđenom činjeničnom stanju, kako su bračni drugovi suvlasnici predmetnog stana i isti ulazi u režim zajedničke svojine, otuđenjem istog i konstituisanje založnog prava na njemu, a od strane tuženika, za tužilju bi nastala nenadoknativa šteta pa ima mesta primeni člana 254. Zakona o izvršnom postupku.

Neosnovan je navod tuženika u žalbi da su on i njegova majka imali veća ulaganja u predmetni stan pri otkupu u odnosu na tužilju jer je bez uticaja, a imajući u vidu postavljene tužbeni zahtev tužilje.

(Rešenje Okružnog suda u Čačku, Gž. 785/05 od 21. VI 2005)